

«Дарæс»

Нысан:

1. Бафидар кæнын Ирыстоны тыххæй зонындзинæдтæ.
2. Базонгæ кæнын ирон уæлæдарæс æмæ къахыдарæсимæ.
3. Гуырын кæнын уарзондзинад нæ Райгуыраен бæстæмæ .

Æрмаæг: ирон адæмы уæлæдарæс ,къахыдарæс,ирон адæмы мигæнæнтæ ,разгæмттæ æмæ цухъхъаты нывтæ, хуыйæн машинаæ, равдыст « дарæс», лыггонд разгæмттæ, нывæфтыды элементттæ.

Ног дзырдтæ : цухъхъатæ,куырает, нымæт худ,бухар худ,рон,разгæмттæ,риуыгънаеджытæ, камари,гопп,хæцъилдзабыртæ, æрчъитæ,зæнгойтæ.

Ахуырты цыд.

1. Орг.хай

Хъуысы хъисын фæндыры цагъд,сабитæ æрбацыдысты залмæ ахуыргæнæгимæ.

Ахуыргæнæг: Сабитæ,акæсут ма пас рææсугъд уазджыта нæм æрбацыд,салам ма сын раттæм.

Сываллæттæ: Уæ бон хорз!

Ах: Сабитæ,абон уæ æз акæндзынæн музеймæ.Фæнды уæ ?

Сыв: О,фæнды!

Ах: Загъут ма мын,музейы уæхи куыд хъуамæ дарат?

Сыв: Уæздан,хъæлæба хъуамæ ма кæнæм,музейы къухæй ницæма ис æвналын.

Ах: Раст,музейы кусæгма иу лæмбынаг хъусут,уый уын радзурдзæн бирæ цымыдис хабæрттæ!

2. (сабитæ ахуыргæнæгимæ цæуынц музеймæ).

Ах: Уæ райсом хорз!

Сыв: Уæ райсом хорз!

Муз.кусаг: Алы бон æгас нæм цæуыт! Тынг æхсызгон мын у уæ уынд,сабитæ. Уыдыстут ма ам,уæд æркастыстæм ирон мигæнæнтæм. Абон та уын цæй кой раæнон?

Ах: Абон мах фæнды ирон дарæсмæ лæмбынæгдæр æркасын!

М.к: Зæгъын хъæуы уый,æмæ дарæс кæнын адæймаг фæцахуыр æппæтæты разæй,уазал æмæ тыхджын хуры тынтæй цæмæй хъахъхъæд уыдаид,стæй фæстæдæр ссис æфсарм æмæ аивады бæрæггæнæн дæр .Ирон адæммæ уыд йæхи национ – куыд уæлæ,афтæ къахыдарæс дæр.Уыдон дих кодтой дыууæ хуызыл : æрвылбоны дарæс æмæ бæрæгбоны дарæс . «Сæрæн – худ, къæхтæн – дзабыртæ» - зæгъгæ баззад фыдæлтыккон ныхас.Сæр худæй кæй фидыдта,къæхты уаг – дзабыртæй,уый хорз амбæрстой нæ фыдæлтæ. Æркасæм ма къаммæ,нæлгоймаг рагон ирон дарæсы.

(нывмæ æркаст)

Йæ сæрыл **бухар худ, нымæт худ** та дардтой хъарм бонты.**Куырæт** уыдис нымæд æрвылбоны дарæсыл,нæлгоймæгтæ йæ дардтой цухъхъайы мидæг.Йæ дæргъ уæрджыты онг уыдис.Куырæтæн йа дыстæ дæр уыдысты цыбыр,цухъхъайы дыстима абаргæйæ. Уый адæймагæн фадат лæвæрдта арæхсын алы куыстытæм.Куырæты фæстæ ирон адæммæ фæзынд **цухъхъа**.

Цухъхъайы арæст тынг æввахс лæууы куырæты кондмæ. Æрмæст дыстæ сты бирæ даргъдæр,стæй йæ фæдджытæ дæр сты даргъ.Цухъхъайæн йæ риукъæрт у гом, æрмæст астаумæ хæстæг ыл вæййы цалдæр сæхтæджы. Йæ риуыл,куыд рахизæрдыгæй,афтæ галиуæрдыгæй дæр уыд чысыл дзыппытæ,**бæрцытæ** æварынаен.Сæ нымæц уыд æнакъай: 5,7,9.

Нæлгоймаджы астау æнæ **рон** никуы уыд. Роныл – **хъама**.

Къахыдарæс:**хæцылдзабыртæ,зæнгойтæ,æрчъитæ**.

Стыр бынат ахста нæ фыдæлты царды сылгоймажы дзаума .

(нывмæ æркаст)

Уый дзæвгар хицæн кодта нæлгоймаджы дарæсæй! Кæлмæрзæн æмæ сæрбæттæн сылгоймаджы сæры кадыл ,сыгъдæг æфсармыл дзураг уыдысты.**Разкъæрткъаба,куырæт**. Кæй зæгъын æй хъæуы,хуыдтой дарæс сæхæдæг.

(æркаст разгæмттæм)

Ацы дарæс та цы хуыины, уый зонут? Раст,уыдон сты **разгæмттæ**,кодтой сыл нывæфтыд,**уæллаггуыры** фидауц уыдысты **риуыгънаджытæ**,кæцытæ аив кодтой сылгоймаджы риу.Чындзы къухтæ æхгæдта **уæларм** рæсутъд нывæфтыдимæ.Сæрыл кодтой **гонп**,уый дæр иу афтæ аивгонд æрцыд нывæфтыдæй. Астауыл æнæмнæг конд уыд **камари(рон)**.

Сабитæ,хæстæг ралууыт,уæ бон сæм бавналын дæр у ,бар уын дæттын.

Ах: Бузныг,абон сабитæ ногæй бирæ, базыдтой ирон адæмы дарæсы тыххæй. Хæрзбон!

М.к: Нæ ног фембæлдмæ,мæ чысыл хуртæ!

Ах: Сабитæ,æрбадут æмæ ма равдыстмæ баксæм .

2. (равдыст « Дарæс»)

Ах: -Куыд хуыины нæ республикæ?(**РЦИ- Алани**)

-цавæр хуызтæй арæст у нæ тырыса ?(**урс,сырх,бур**)

- Æппæты стырдæр цаугæдон Ирыстоны?(**терк**)

- Дзæуыджыхъæуы бацауæны цы уынаем? Цавæр дарæс ыл ис?(**Фатимæйы,разгæмттæ**).

(**абарст рагон ирон дарæс ныры дарæсимæ**) Къоста дæр,сабитæ,ахæм ирон дарæс дардта. Цы хуыинынц?(**сфæлхат кæнын дарæс**).

Уый та у Гогыцаты Изольда,хуыйы диссаджы разгæмттæ.Фæнды уæ фенын,куыд хуыйынц сæ?

Сыв: Тынг!

Ах: Сыстут æмæ уал ахъазæм,стæй ательемæ ацæудзыстæм.

Ах: Абон нaм иннa кьордaй дaр ис уaзaг, фaнды йa сyмaхaн aмдзaвгa бaкaсын! Тaбуaфси, Тимур! *Аавиу*

Ирон авзaг.

Ирон aвзaг мa хaзнa,
Куыд рaсугъд у йa дзырд.
Фыдaн йa фырт куы бaззa,
Уaд aмoнджын у фыд.

Ирон вaг мa фыд у,
Мa цaрд, мa цин, мa бон.
Куы мa бaфaрсой: «Чи дa?»»,
Мa дзуaпп цaттa мaнaн:
«Ирон лaппу, ирон дaн
Кaд саби дaн, уaддaр!»
(Бигъaты Сaрмaт)

Ах: Сaбитa, иу хaтт мa уын бузныг зaгъын! Лaвaр уын кaнын цухъхъaты aмa рaзгaмтты aхoрaнтa. Нa уaзджытaн хaрзбон зaгъут!

Сыв: бузныг! Хaрзбон!

*Иу хъарт акаман и Чи хъабатор дaр
у?!*